

مجموعه سنون

اثر

جمعیت علمیه عثمانیه

اوجنچی سانه

نومرو ۲۹

جہاد الاول

استانبول

جمعیت علمیه عثمانیہ مطبعہ سندہ طبع اول نمشد

۱۲۸۱

(مدخل علم ژئولوژی)

مياه بحريه نك يقموس الملسى بيانده ذره

د كرك سطحى سراپا روشن و منور كورنسى شايان تعجب
آثار غريبه دن اولوب اگرچه هر منطقه ده و قطب طرفلرنده دخی
دكن صورلنده كيفيت فوسفوريه مشهود ايسه ده منطقه حاره ده
حادثه مذكوره ظهور كلى ايله ظاهر و منجلى اولور و خصوصاً
بحر هندده مالبار سواحلنده و مالديو و جزاير سائر اطرافلرنده شدت
اوزره ظهور ايدوب حتى بعض دفعه درياك كاملاً منور كورندىكى
روايت اولور. ايشو حادثه بالجله سياحلى مستغرق درياى تعجب ايلوب
سياحتمه لرنده تفصيلاً تعريف و بيان ايلشردن روايتلرينه كوره
بو بر جنس يقموس اولوب فقط كندى كندينه پيدا اولور و هر
اخشام تجدد ايدور و درياده تلاطم آز و هواده دخی اعتدال اولديغى
وقت لده ده از ياده ظهور ايلر. پاترين نام ذات فرانسه دن بحراً
پترسبورغه كيدر ايكن بو كيفيتي پك چوق مشاهده ايدوب شو
وجهله تعريف ايلشدر كه همان اوج هسته على الدوام هر كجه دكرى

پارلاق کورر ایدم و روزگارک شدتیه کمینک پرواسی سطح ذریابه پک
 قریب کلدیکدن یقموسی دهاییقندن رؤیت ایتک ایچون اورایه کیدوب
 استدیکم وجهله تماشا ایلر ایدم . بریاغلی جسم اوزرنده صوقطره لری
 نصل حرکت ایدر ایسه طالعذرک کوپوکنده نخود ودها بیوجک
 برطاقم پارلاق ومدور اجسامک متحرک اولدیغنی مشاهده ایلدم وحتی
 بریوجک قاب ایله ذکر اولسان کرلردن اخذ و برخرده بین ایله
 معاینه ایلدیکمه بر ماده دهنیه دن عبارت بولدم . ماده مزبوره
 ظلمته ال ایله اوغشدرلدقده کیفیت فوسفوریه ظهور ایدر ایدی“
 موسیو هومبولد دخی سیاحتنامه سنده دیمشدر که طبقه حاره ده
 وخصوصیه بحر محیطده کیفیت مذکوره کورلمدیکه لایقوله تصور
 اولنه مز و امواجک بری برینه تلاصق و تصادمده شمشک کبی ظهور
 ایدن ضیانت و حدوث ایدن زبدر خسانک وصف و تعریفی قابل
 دکلدر . امر یقاده واقع قوریاچولیماننده اخشام اوزری صوده یوزر
 ایکن وجودم کویا فوسفور ایله دلك اولنش کبی هر جانم ایش
 کسلوب ضیادار اوار ایدی“

دکزک بو کیفیت امواجک سطحنده برطاقم حیوانات صغیره تک حرکاته
 اسناد اونور . بوندن قطع نظر دکرده بولسان مواد عضویه تک بر
 مقداری تغیر ایدوب اول حالده صویک یوزنده یوزرک حادثه مذکوره یی
 احداث ایده بیلسی دخی استبعاد اولنه مز . چونکه دکرده موجود
 حیوانات بعد الهلاک فوسفوره منقلب اولوب حتی بالقلر دخی حیاتدن
 منقطع اولدقده بقیه رنده خاصه فوسفوریه ظهور یله لمعان ایلدکلری
 درکار و اشبو ماده فوسفوریه صوده منحل اولدقده ذکر اولسان
 خاصه یی دخی صویه نقل ایله جکی اشکاردر . سیاحلرک بعضیلری

مياه بحر بده زؤفیت تعیر اولشور غایت صغیر حیوانات بولوب اشبو حیواناتده ایسه ذاتاً فوسفوردن عبارت اولان مواد رقیقه مضینه موجود اولدیغندن بونلرک مرور ایلدیکی محللرده یقموس ظهور ایلمسی و ساکن هواده سفینه نك یاننده بیاض و پارلاق اوزون خطلر کورنمسی اندن نشأت ایلدیکنه حکم ایلمشلردر. حیوانات مذکوره دن ایکی عدد الثوب بر بوتال دروننه وضع اولندقدن صویک هر طرفی ضیادار اولمش اولغله بودخی ذهاب مذکوری تأیید ایلمشدر. بوندن ماعدا حیوانات صغیره مر قومدنک ضیادار اولدقلرینک سبیلرندن بری دخی حرارت ایدوکی بالتجربه تحقیق ایتمشدر.

اقطار قطبییده واقع بوزلر بیاننده در:

ارضک ایکی قطبی سنده الی ماه مدت شمک قوتسز شعاعاته متمایلا متوجه اولوب دیکر الی ماه مدت دخی ظلمتده قالور فقط اولجانبه مخصوص صبح قطبی تسمیه اولنان اثار علویه نك ضیاسیله بعضاً مستضیء اولور، اولوجهله کونشک حرارتی کرکی کبی اراضیء مذکوره یه اصل اولسامغله اورالرده برودت شدت اوزره اولوب بولند یغیر اقلیمک خصوصیت وزینته مدار اولان صولر یرینه بوزلر قائم اولور، اشبو قطبلر جبال شاهقده دائماً بوزایله مستور اولان محلله مشاهددر. بعض جصور قبودانلر قطبلرک احوالی کشف و تحقیق ایتمک اوزره اولطرفلره کیمتشار ایسه ده اصل قطب اطلاق اولنان موقع کاملاً بوزایله مستور اولدیغندن اورایه قدر وصول ميسر اوله مامشدر. اگرچه مطلب مذکور حاصل اوله مامش ایسه ده ذکر

اولئان سیاحتلرده جغرافیا وسائرجه يك چوق معلومات استحصال اولندیغی محتاج بیان دکلدر. ازجمله قطب بوززینه دائر تحقیقات واقعه شایان اطلاع مواد دن اولمقله بعضیلرینک بروجه آئی بیانی مناسب کورلدی.

اقطار قطبیه ده ایکی جنس بوز اولوب بری طاتلو صوبوزی و دیگر طوزلو صوبوزیدرکه برنجبسی دکرده اولدیغی حالده اسمر و دکردن اخراج اولندقدده ~~کوزل~~ یشل و شفاف کورینور. قیودان موسیو اسقورسی اشبو بوزدن عادتاً اعلا بلوردن یا بلش اولان جاملره مشابه خرده بینلر اعمال ایدرک بونکله قاو و کچیلرک چوقلرینی یا قش و بو کیفیت سفینه خلقنی حیرته دوشرمشدر. طاتلو صوبوزری غایت شفاف و سرت اولوب صفر درجه حرارتده بولئان میاه بحر یه دن برعشر مقدار زیاده خفیفدر و صفر درجه حرارتده بولئان صوبیه غطس اولنسه صویک خارچنده بولئان قسم ایله ایچنده بولئان مقدارینک نسبتی ۱۵ و ۱ یعنی برک اون بشه نسبتی کبیدر. اشبو بوزک ثقلات اضافیه سی دخی ۹۳۷، یعنی ماء مقطر دن خفیفدر. ایکنجی جنس بوز یعنی طوزلو صوبوزی بیاض و کثیف و سونکرکی ذومسامات اولوب دروندن هرور ایدن شعاعات ضیائییه یشله مانلدر و طاتلی صوبوزری قدر سرت اولیوب فقط اندن زیاده ذومسامات اولمسیله ده خفیف اوله رق اندن زیاده صوده یوزر و هواده بر مدت ترک اولندقدده سرتلشوب ذوبان ایلدکده دخی طاتلی اولور. فقط همان دکر دن النان قطععلری اریدلسه حاصل اولان صوبالکس آجی اولور بو دخی مساماتنده بر مقدار دکر صوبی قاله جغندن حین ذوبانده بوزک صوبی ایله قاریشدیغندن

نشأت ایدر. اشبو طوز لوصو بوزلرینک ثقلت اضافیه سی ۷۸۳ و ۰ در هر قدر قطب جنوبیده زیاده بوز بولندیغی معلوم ایسده قطب شمالی طرفلرنده اربابی معرفتیه پک چوق تحقیقات اجرا اولندیغندن اولاضرفک بوزلری حقنده دهها زیاده معلومات استحصال اولنمشدر. قطب شمالی یه طوغری ممتد اولان اراضینک سواحلی اکثر حالده بوز ایله مستور اولوب اشبو بوزلر دخی اتده حاصل ارلور ایسده بعضاً دخی انکیندن کلوب سندرجه سواحل مذکورهده قالدیغی واردر و دکرک اچیققرنده دخی پک چوق یرلر بوز ایله مستور اولوب شویله که بر بیوک سفینه نیک دیرکنه چیقله رق اطرافه نظر اولنسه هر طرف بوزدن عبارت کورینوب حدودی ظاهر اولمز. اشته بوزلرک بویله استیعاب انلش اولدقلری مسافات جسمیه یه بوز اوه سی تعبیر اولنور. بحر منجمدده بویله بوز اوهری چوقدر فقط بونلر دائماً اولدقلری محله ثابت اولوب دریا یوزنده سیر و حرکت ایدرلر و سطح دریادن ارتفاعلری یالکز الی قدم ایسده عمقلری یعنی صو ایچنده اولان قسملرینک طولی یکرمی قدمدن متجاوزدر و سطحلرینک طولی اوتوز و عرضی دخی اون بش ساعت قدر اولدیغی و بعضاً بر قاپی برلشدرک یوز ساعتدن زیاده طول پیدا ایلدکلری واردر و بعضاً دخی پاره لنوب حاصل اولان قطعهلری بعده ینه برلشدرک یکیدن بشقه اوه تشکیل ایدرلر ایسده هیئت اصلیه لری کبی منتظم اوله میوب غریب شکللر حاصل ایدرلر شویله که دکر سطحنده اوتوز قرق قدم مرتفع بوز قله لری اولوب هوا ل کسب اعتدال و اشتداد ایتدیکجه ذکر اولنان قله ل درلو شکلره کیررلر.

بوز اوهرندن بشقه بعض کره بوز طاغلرینه دخی تصادف اولنوب

بونلرك وسعتلى هر نقدر بوز اوهرلى قدر دكل ايسسده ارتفاع
 وجسامتلى پك زياده در وقاره لده دخی بوز طاغلى اولوب (اشپن برك)
 جزيره سنده واقع یدی طاغلى قسمیه اولنور بر محله بتون اوهر
 و وادىلر اویله طاغلى ایلله مستوردر. جزیره مزبوره ساحلنده اوچ
 یوز قدم ارتفاعنده بوز صرتى بولمیشدر و بعض قپودانلرك روايته
 كوره اشوبوز طاغلى قاره لردن منفك اولوب دریايه نزول و انده
 سیر و حرکت ایدر و بش یوز قدم ارتفاعنده بو مثالو جبل متحرك
 كورلمشدر. سالف الذكر بوزلك دریايه بولنان ارتفاعى مقدارینك
 اون مثلى قدرى دخی تحت البحر بولندیغندن حسامت كامله لریك
 بمقدار اولسی اقتضا ایده چكى تعریف و بیانیه محتاج دكلدر وقاره لردن
 قوپوب بویله دریايه واصل اولان بوز جزیره لى قیالى و كوكيله
 چیقمش بیوك اغاجلى الوب برابر سورودكلى وارددر. حتی بو
 اغاجلردن بعضیارینك اوزرلنده قوش یوهرلى مشاهده اولمیشدر.
 مذکور بوزلك اوزرنده اكثریا طساتلى صوكوللری بولندیغندن
 تصادف اولندقدیه كیچیلر اتدن صواله رق استفاده ایدرلر.

على العموم بوز لرغایت سهل الانكسار اولغله مذکور بوز اوهرلى تلاطم
 دریادن ناشی شكست اولوب بوندن مدهش صدار حصوله كلور.
 بالخصوص بوز طاغلى برك اوزرى هوانك اعتدالى متاسبیله براز ذوبان
 ایلد كده قابلیت انكساری برمر تبیه واصل اولور كه بر بالظله ایلله ضرب
 اولندقدیه زجاج مثالو بویته منشق اولوب قطعاتی دكره دوشر و بو
 خاصه دن غفلت اوزره بولندرق كیچیلر اول طاغله خلاط باغلامق و قازق
 ركز ایللك ایچون ضرب ایلدكارنده تلف اولدقلى دفعه انله وقوع بولمیشدر
 قطبینك بوزلری بر حدود ایلله محدود اولوب فقط قطب شمالیده

بوزرك حدودى قطب جنوبى پديدن قليدرد نصف كره شماليه بوزرك
 الان حدودى بر وجه اتى ذكر اولتور غرونلندا مملكتك جانب
 جنوبى بنده واقع بروندن بوزرك سنورى شمال شرقيه طوغرى متوجه
 واسلندا جزيره سنى احاطه ايلدكد نصكره لوندرد نصف نهار
 دائره سنك جانب غربى بنده بش بچق درجه طولنده و خط استوادن
 اعتباراً یتش بر درجه عرضنده واقع ژان ماير نام جزيره و اصل
 اولور و بعده خط حدود مذکور بر مقدار شرقه طوغرى متوجه
 اولوب ذكر اولتان نصف نهار دائره سنى یتش برايله یتش ايكي درجه
 بننده قطع ايدوب التى ویدی و اون درجه طول و اصل اولدقدن
 صكره بردن بره خط حدود مذکور شماله توجه ايدوب سكسان
 درجه عرضنده منتهی اولور و بعضاً ايكي اوج درجه چيقدقدن
 صكره جنوب شرقيه و جزيره دبه و اندن شرق جنوب شرقه
 و زامبله جديد نام جزيره و يا خود سیر مملكتی جانبته توجه ايدرد
 (ادهم)

ناظر معارف و نافعہ

(احراق ييوه زنان در هندوستان)

هندستانده آتش پرستلر موتار ينى ملل سائره كې يره دفن ايتيوب
 احراق بالنار ايتدكلرى مثللو متأهل برادرك وفاتنده زوجه سى دخی
 استديكى حالده نفسنى آتسه القبا ايدوب زوجيله برابر محترق اولوق
 مستحبات مذهبيه دندرد انكلتره دولتى اولظر فله استيلا سندنبرو